

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 22.05.2023 § 175

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 22.05.2023

§ 175

Työvoimapalveluiden järjestämismalli TE24-uudistuksessa

10433/00.01.02.05/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Työllisyyspalvelujohtaja Tuominen Taisto, p. 044 482 6976

Elinvoimajohtaja va. Henna Eskonsipo-Bradshaw, p. 044 482 0838

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että Lahden kaupunki jatkaa TE2024 - valmistelun edistämistä elinvoima- ja työllisyysjaoston 21.11.2022 päätöksen mukaisesti. Tässä mallissa maakunnallinen työllisyyden hoito järjestetään kahden toimijan toimesta, Lahden kaupunki järjestäisi palvelut itse ja Päijät-Hämeen muut kunnat muodostaisivat oman työllisyysalueen. Erikseen määritellyissä rajapinnoissa työllisyysalueet tekevät sopimukseen pohjautuvaa yhteistyötä.

Osana valmisteluaan Lahden kaupunki laatii myös vaihtoehtoisen yhden järjestäjän mallin. Tällöin Lahti toimisi vastuukuntana koko maakunnan lakisääteisille TE-palveluille. Lahti vastuukuntana- mallissa muodostettava maakunnallinen työllisyysalue perustuu reunaehtoihin, jotka mahdollistavat Lahden ja koko Päijät-Hämeen elinvoiman ja työllisyyden

positiivisen kehittymisen sekä riittävät resurssit. Muiden Päijät-Hämeen kuntien toivotaan osoittavan kiinnostuksensa yhden alueen järjestäjän malliin 15.6.2023 mennessä.

Osana kokonaisvalmistelua Lahden kaupunginhallitus merkitsee tiedokseen mahdollisuuden siitä, että valtioneuvosto voi päättää käyttää vahvistettuun lakiin 380/2023 (16 §) liittyvää ns. perälaupapykälää kevään 2024 aikana. Toteutuessaan tämä saattaisi tarkoittaa sitä, että valtioneuvoston päätöksen perusteella Päijät-Hämeessä olisi vuonna 2025 joka tapauksessa vain yksi työllisyysalue, jonka vastuukuntana Lahti keskuskaupunkina todennäköisesti toimisi.

Perusteluosa

TE2024 -uudistuksen taustat

Hallitus linjasi kevään 2021 puoliväliriihessä TE-palveluiden siirrosta paikallistasolle. Linjaus liittyy pääministeri Marinin hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyspalveluissa.

Eduskunta hyväksyi 1.3.2023 ja tasavallan presidentti vahvisti 23.3.2023 lakipaketin julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisestä. Järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025. Uudistuksessa työllisyyden ja yritysten kasvua tukevat julkiset palvelut tulevat osaksi kuntien työllisyys- ja elinvoimatehtäviä. Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. TE-palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita. Kun

työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta.

TE-palvelut siirretään kunnalle tai useammasta kunnasta muodostuvalle yhteistoiminta-alueelle (työllisyysalueelle), jonka työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä. Yhteistoiminta-alueiden muodostamisessa on lisäksi otettava huomioon maantieteellinen yhteys, työssäkäynnin toimivuus, kielellisten oikeuksien toteutuminen ja riittävät resurssit.

Järjestämisvastuullinen vastaa työvoimapalveluiden kokonaisuudesta alueella, mutta esimerkiksi viranomaisen toimivaltaa voidaan siirtää sopimuksellisesti alueen kunnille tai toiselle työllisyysalueelle.

Viranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa käyttää kuntalain mukaan järjestämisvastuussa oleva taho eli yhteistoiminnassa järjestetyissä palveluissa vastuukunta tai kuntayhtymä. Kuntien on sovittava yhteistoiminta-alueiden muodostamisesta ja ilmoitettava siitä työ- ja elinkeinoministeriölle lokakuun 2023 loppuun mennessä.

Kuntien, jotka muodostavat työllisyysalueen, on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle sopimus yhteisestä toimielimestä tai kuntayhtymän perussopimus. Sopimus on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle kahden viikon kuluessa yhteistoimintasopimuksen tai perussopimuksen hyväksymisestä. Kunnan, joka on päättänyt järjestää työvoimapalvelut itsenäisesti, on toimitettava tätä koskeva päätös työ- ja elinkeinoministeriölle kahden viikon kuluessa päätöksen tekemisestä.

Uudistus on laaja, jolla on vaikutuksia läpi koko kaupunkiorganisaation ja työllisyyden hoidon maakunnalliseen ekosysteemiin. Uudistukseen liittyvä

muutosohjelman valmistelutyö jatkuu. Uudistus haastaa kaupungin palvelurakenteen ja aiheuttaa suuria uudelleenarviointitarpeita.

Lahden valmistelun taustat: kahden työllisyysalueen malli

Lahden kaupungin työllisyyspalvelut tilasi Mikko Kesä Oy:ltä selvityksen, jonka avulla kuvattiin ja analysoitiin TE-palveluiden siirtoon liittyvän järjestämiskäytännön sekä siihen liittyvän rahoituskokonaisuuden vaikutuksia Lahden kaupungin sekä Päijät-Hämeen näkökulmasta. Selvitystyö sisälsi myös järjestämistä koskevia aluevaihtoehtoja Lahden ja Päijät-Hämeen näkökulmasta työvoiman määrän ja työssäkäyntiin liittyvän tarkastelun näkökulmasta. Selvitys toteutettiin helmi-maaliskuussa 2022 niillä tiedoilla ja aineistoilla, jotka valmistelusta oli tuolloin saatavilla. Selvityksen tekijä kävi täydentäviä keskusteluja lain valmistelusta vastaavien työ- ja elinkeinoministeriön sekä valtiovarainministeriön edustajien kanssa sekä on mukana mm. asiantuntijana Kuntaliiton lakimuutokseen liittyvässä edunvalvontatyössä.

Helmi-maaliskuussa 2022 toteutetun selvityksen mukaan perusrahoituksen valtionosuuskriteerit ovat Lahdessa sekä Heinolassa epäedulliset työttömien määrän suhteutettuna. Hollolassa puolestaan tilanne on päinvastainen ja muissa kunnissa melko neutraali. Päijät-Hämeen kunnat Hollolaa lukuun ottamatta kuluttavat tällä hetkellä palkkatukea (kunnat, järjestöt) selvästi enemmän kuin mikä näiden kuntien suhteellinen osuus olisi uuden rahoitusmallin valtionosuuskriteerien mukaan. Työikäisten väestöennusteeseen perustuvan arvion mukaan tehtävän rahoitus vähenee jonkin verran koko maakunnassa. Kuntakohtaiset erot ovat suuret. Työttömyysturvan uusi vastuunjakomallin myötä Lahden vastuu (per asukas) muodostuu korkeaksi ja on lähes kaksinkertainen muuhun

maakuntaan verrattuna. Tämän selvityksen johtopäätöksenä esitettiin, että Päijät-Hämeeseen muodostuu enintään kaksi TE-palveluiden järjestäjää: Lahti järjestää palvelut itse ja muut maakunnan kunnat yhdessä tai koko maakunta järjestää palvelut yhdessä.

Selvitystyötä laajennettiin toisessa vaiheessa kartoittamalla kuntien lähtökohtia ja tavoitteita uudistukseen sekä tarkennettiin tietopohjaa palveluiden, rahoituskokonaisuuden sekä yhdyspintojen osalta. Selvitystyön toteutti Mikko Kesä Oy. Jatkoselvityksen laatimisen tukena oli käytettävissä monipuolinen uudistuksen valmisteluaineisto ja tähän liittyvät täydentävät keskustelut eri avainsidosryhmien kanssa mm. Kuntaliitossa, Valtiovarainministeriössä ja Työ- ja elinkeinoministeriössä. Selvitys perustui hallituksen esitysluonnokseen, joka julkaistiin lausuntopalveluun 6.5.2022 sekä tähän liittyviä Valtiovarainministeriön ja Työ- ja elinkeinoministeriön kuntakohtaisia laskelmia (<https://tem.fi/te-palvelut-2024-uudistus>).

Osana selvitystyötä toteutettiin kuntakysely, johon vastasivat kaikki Päijät-Hämeen 10 kuntaa. Yhdyspintaselvityksen tueksi järjestettiin vuorovaikutteinen työkokous Lahden seudun kuntakokeilun ohjausryhmälle, jonka jälkeen osallistujat saivat myös vastata elinkeino- ja koulutusyhdyspintaan liittyvään kyselyyn. Tähän tuli 6 vastausta. Sosiaali- ja terveystieteiden yhdyspintatarkastelussa tehtiin yhteistyötä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa. Selvityksessä hyödynnettiin PHHYKY:n hyvinvointialuevalmisteluun liittyvää yhdyspintakyselyn tuloksia. Kaksivaiheisen selvityksen aikana on järjestetty myös työkokouksia ja esittelyjä alueen kuntiin.

Jatkoselvityksen johtopäätöksissä todetaan osa-alueittain:

Järjestämiskriteerit: Työvoimamäärillä mitattuna Päijät-Hämeeseen muodostuisi yksi isompi tai kaksi melko samankokoista työllisyysaluetta. Työssäkäynnin kannalta toimivan alueen vaatimus asettaa Lahden oman järjestämismahdollisuuden haastavaan asemaan. Päijät-Hämeen kuntien työssäkäynnistä merkittävä osa suuntautuu Lahteen ja myös Lahdesta muihin kuntiin. Omassa kunnassa työssä käyviä on Lahden ympäryskunnissa selvästi vähemmän ja näissä myös työpaikkaomavaraisuus on pienempää. Molemmat tekijät kasvavat mitä etäämpänä kunta on Lahtea. Maakunnan ulkopuolisista kunnista suurin osa on selvästi pienempiä ja toimivia riittävän työvoimamäärän omaavia aluekokonaisuuksia on vaikea hahmottaa. Mahdollisia maakunnan ylittäviä yhteyksiä voisivat kuitenkin olla litistä Kouvolan suuntaan sekä Sysmästä ja Hartolasta Joutsan ja mahdollisesti Pertunmaan suuntaan.

Asiakasrakenne: Julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden asiakasrakennetta on tarkasteltu työttömien kuntakohtaisen rakenteen perusteella. Vaikka TE-palvelut suuntautuvat myös työnantajiin, yrityksiin ja muihin kuin työttömänä oleviin työnhakijoihin, on työttömien rakenteella suurin vaikutus mm. palveluiden yhdenvertaisuuden ja riittävän rahoituksen arvioinnin kannalta. Työttömien kuntakohtaisilla palvelutarpeilla on vaikutusta myös työllisyysalueen palveluvalikoimaan. Työttömyyden perusteella koko Päijät-Häme on koko maahan verrattuna vaativampi alue. Työttömyys on Päijät-Hämeessä korkea erityisesti Lahdessa ja Heinolassa. Asiakasrakenteen perusteella näyttäisi siltä, että Lahden kaupungin asiakastarpeet eroavat suurimmasta osasta maakunnan muita kuntia. Tämä perustelisi sitä, että Lahden tulisi pystyä määrittellä palveluvalikoimaa omiin tarpeisiin. Maan keskiarvoa korkeampi ja haastavampi työttömyysrakenne koko Päijät-Hämeessä korostaa työllisyyspalveluiden

rinnalla myös yhteensovitettuja sosiaali- ja terveys – sekä osaamisen kehittämisen palveluita. Koulutus- ja hyvinvointialueyhdyspintojen merkitys korostuu. Asiakastarpeet puoltaisivat Lahden omaa järjestämiskäytäntöä, jotta se voisi keskittyä parhaalla mahdollisella tavalla haastavan työttömyystilanteen hoitamiseen. Maakunnan muut kunnat eroavat asiakasrakenteen perusteella Lahdesta ja myös jonkin verran toisistaan. Näiden kuntien kesken olisi myös mahdollisesti tarvetta räätälöidä paikallisia palveluratkaisuja paikallisesti.

Maahanmuuttajataustaisten työnhakijoiden pieni määrä muissa Päijät-Hämeen kunnissa puoltaisi puolestaan joko koko maakunnan järjestämiskäytäntöä tai ainakin näiden tehtävien keskittämistä kahden järjestäjän välisen yhteistoiminnan avulla. Erityisesti hyvinvointialuepohjan yhteensopivuus korostuu Päijät-Hämeessä, jossa työttömyys on koko maan keskiarvoa korkeampi ja rakenne haastavampi.

Rahoitus: Koko Päijät-Hämeen yhteenlaskettu valtionosuuslisäys on noin 23 m€, jos laskennallisena kustannuksen pidetään 600+35 m€. Tästä Lahden kaupungin osuus on 14,7 m€ ja muiden Päijät-Hämeen kuntien yhteenlaskettu osuus on 8,4 m€. Molempien mahdollisten järjestäjäpohjien kokonaisrahoitus on riittävä, mikäli tämä kuntien yleiskatteisena valtionosuutena saama summa käytetään kokonaisuudessaan TE-palveluiden rahoittamiseen. TE-palveluiden valtionosuuslisäys on Päijät-Hämeessä maan keskiarvon alapuolella, kun se suhteutetaan laajan työttömyyden määrään. Kuntakohtaisesta erityisesti Lahti, Heinola ja Hartola ovat tässä suhteessa haastavassa asemassa. Päijät-Hämeen kuntien yhteenlaskettu valtionosuuslisäys on selvästi vähemmän, kun sitä suhteutetaan nykytilaan (2019), miten TE-palveluiden rahoitus laskennallisesti kohdentuu kuntiin. Kuntakohtaiset erot ovat Päijät-Hämeen sisällä suuret. Prosenteissa suurin pudotus on Hartolassa,

Heinolassa ja Lahdessa. Siirtyvän TE-henkilöstö arvion perusteella Lahteen siirtyisi noin 120. Muut kunnat saisivat yhdessä vajaat 60 ja koko Päijät-Häme yhdessä noin 180. Siirtyvän henkilöstön määrä on hieman suhteellisesti suurempi Lahdessa. Mikäli muut kunnat muodostaisivat työllisyysalueen, voisi tiettyä haastetta tulla työvoiman saatavuudesta erityistehtäviin. Työttömyysturvan uuden vastuunjakomallin osalta Päijät-Hämeen kunnat ovat hyvin erilaisessa asemassa. Lahden kaupungin osuus on sekä koko maahan että Päijät-Hämeeseen verrattuna erittäin korkea. Merkillä pantavaa on, että Päijät-Hämeen asukasmäärään suhteutettuna kuntamaksimim (Lahti) ja kuntaminimin (Padasjoki) ero on suurempi kuin koko maan yhteenlaskettu kustannuskeskiarvo / as.

Rahoituskokonaisuuden näkökulmasta suositeltavaa olisi perustaa Päijät-Hämeeseen kaksi työllisyysaluetta. Lahden tilanne on haastava sekä tehtävien rahoituksen että erityisesti työttömyysturvavastuun näkökulmasta. Koko maakunnan työllisyysalueen ongelmaksi saattaa muodostua kuntien välisten riittävän oikeudenmukainen ja läpinäkyvä kuntien välisten rahoitusperiaatteiden sopiminen: Lahden tulisi kyetä ratkaisemaan ja rakentamaan haastava työllisyystilanne riittävän suurella taloudellisella riippumattomuudella muista kunnista. Muiden kuntien intressi puolestaan olisi, että kuntien järjestäjälle maksama rahoitus ei kanavoidu Lahden oman työttömyystilanteen hoitamiseen. Suositeltavaa kuitenkin on, että kaksi järjestäjää keskittävät erityistehtäviä taloudellisen tehokkuuden ja muiden skaalaetujen aikaan saamiseksi.

Kuntien tavoitteet: Kunnat tavoittelevat uudistuksesta laajoja elinvoima- ja työllisyysvaikutuksia, jotka syntyvät yritys yhteistyön ja osaamisen kehittämisen avulla. Toimintatavoissa haetaan vaikuttavuutta ja aktiivista työtettä. Lähipalveluiden merkitys korostuu kuntien tavoitteissa. Kunnilla

säilyy myös sote-uudistuksen jälkeen merkittäviä nk. yleisen toimialan mukaisia työllistymistä ja elinvoimaa edistäviä tehtäviä. Nämä halutaan kytkeä osaksi TE-palveluita. Kunnat toivovat työnjaon mallia, jossa suurin osa haluaa laajan tuotantotehtävät ja toimivallan itselleen. Toimintamallien osalta jokaisessa mallissa nähtiin useita huonoja puolia ja ongelmia. Nämä vaikuttavat kokonaisuutena vahvuuksia suuremmilta. Taustalla voi heijastua TE24-lakiluonnoksen mukainen nk. yhteistyöpakko, johon ei olla tyytyväisiä. Päijät-Hämeen kuntien tavoitteet uudistukselle ovat hyvin yhteneviä. Tämä tukee kaikkien työllisyysaluevaihtoehtojen muodostusta. On huomioitava myös mahdollisen kahden järjestäjän kiinteä yhteistoiminta. Kuntien väliseen yhteistoimintamalliin ei ole automaattisesti toimivaa ratkaisua, kaikkiin vaihtoehtoihin näyttää sisältyvän enemmän ongelmia kuin mahdollisuuksia. Yhteistoimintamallin valintaa edellyttääkin ensin linjauksia työllisyysalueista sekä kuntien välisestä työnjaosta.

Yhdyspinnat: Yritys- ja elinkeinopalveluiden osalta kunnat korostivat sekä alueellisia tehtäviä, että riittävää liikkumavaraa ja vapausastetta kuntakohtaisissa palveluissa. Sekä kunnat että alueelliset toimijat korostivat yhteneviä saumattomia ja selkeitä palveluita ja palvelukokonaisuuksia. Osaamis- ja koulutuspalveluiden osalta huomiota kiinnitettiin sekä paikalliseen että alueelliseen tarjontaan, jonka tulisi olla monipuolista. Mahdollisuuksia yhteiseen kehittämiseen nähdään palveluhankinnoissa. Yhteistyöhön halutaan koko laaja koulutuksenjärjestäjäkenttä sekä muut osaamispalveluiden tuottajat. Sosiaali- ja terveyspalveluiden yhdyspintatyössä tuleva TYP-mallin toiminta nähtiin oleellisena. Siltä odotetaan erityisesti työkäytäntöjen ja prosessien sujuvuutta. Tuotannollista yhteistoimintaa kuntien ja hyvinvointialueen yhteensovitettujen palveluiden piirissä olevien asiakkaiden osalta voi

toteuttaa sekä yhteisissä työpajaympäristöissä. Myös yhteiset hankinnat palveluntuottajilta voisi olla toimiva ratkaisu. Kotolain uudistuksen kautta kuntiin siirtyvät tehtävä myös muidenkin kuin työvoimaan kuuluvien työikäisten henkilöiden osalta tulisi sovittaa yhteen TE-palveluiden piirissä olevien kotoasiakkaiden palveluihin ja aluepohjaan. Tätä kautta palveluita voitaisiin yhteensovittaa laajemmin myös hyvinvointialueen kanssa. Valtakunnan tason yhdyspinnoista erityisen tärkeä on KEHA-keskus. TE-uudistuksen myötä valtion KEHA-keskukseen keskitettäisiin monia kuntien vastuulle tulevien asiakkaiden erityispalveluita sekä kuntajärjestäjiä palvelevia toimintoja. Tämän yhdyspinnan muodostumisesta tulee keskeinen osa palvelurakennetta, jolla parannettaisiin myös palveluiden yhdenvertaisuutta. Elinkeinopalveluiden yhdenmukaisuuden tavoitteisiin vastattaisiin parhaiten kehittämällä alueellista yrityspalvelutarjontaa yhdessä ELY-keskuksen kanssa. Yhdyspintatarkastelun näkökulmasta toimivin aluekokonaisuus olisi koko Päijät-Häme. Kahden järjestäjän mallissa on vaarana, että palvelut ja toimintamallit lähtevät eriytymään, joka haastaa palveluiden yhteensovittamista viranomaisyhteistyönä (erityisesti hyvinvointialue). Myös erityisesti yritys- ja elinkeinopalveluiden osalta vastausten perusteella tavoitteena olisi lisätä alueellista palveluiden selkiyttämistä yrityksille.

Mikko Kesä Oy:n toteuttaman järjestämisvastuuselvityksen perusteella suositellaan Päijät-Hämeen kunnille koko maakunnan kattavaa (alueellista) kahden järjestäjän yhteistyömallia.

Alueellinen malli perustuu kahden järjestäjän laajaan yhteistoimintasopimukseen, jolla olisi kaikkien kuntien tuki. Yhteistoiminta voisi kattaa Päijät-Hämeen alueen yhdyspinnat alueellisena yhdenmukaisena kokonaisuutena: sote, koulutus, ja alueelliset

yrittäjäpalvelut sekä valtakunnalliset yhdyspinnat, ja vieraskielisten TE-palveluiden keskittämisen. Työvoiman liikkuvuutta edistävät työvoiman tarjontaa ja kysyntää edistävät palvelut.

Lahden kaupunki järjestäisi lakisääteiset TE-palvelut itse. Suurin peruste tulee rahoituskokonaisuuden kautta. Lahden tulisi kyetä resursoimaan erityisesti TE-palveluihin sekä vastata työttömyysturvasta riippumatta muiden kuntien tavoitteista ja rahoitusmahdollisuuksista. Selvitykseen sisältyvä suositus perustuu siihen, että toimivan työssäkäynnin kriteeriin tulee tarkoituksenmukaisuusharkintaa sekä kunnallisen itsehallinnon että aiemmin kuvatun järjestäjien välisen yhteistoimintamallin. Muut Päijät-Hämeen kunnat muodostaisivat työllisyysalueen keskenään. Yhteistoiminnalle ei ole selvityksen perusteella suositeltavaa yhteistoimintamallia. Ensin tulisi määritellä työnjako kuntien ja järjestäjän välillä ja tämän prosessin seurauksena päätyä joko vastuukunta- tai kuntayhtymämalliin.

Mainitut selvitykset jatkosuosituksineen on esitelty Lahden kaupunginhallitukselle mm. kaupunginhallituksen työllisyysseminaarissa lokakuussa 2022. Lisäksi niitä on esitelty Päijät-Hämeen maakuntaliiton järjestämissä tilaisuuksissa kuntajohtajille ja puheenjohtajille sekä PPHYKYn työvaliokunnalle.

Asiaan liittyvät erilliset selvitykset on tallennettu kokousasian oheismateriaaleihin ja ne esitellään kokouksessa kaupunginhallituksen jäsenille.

Valmistelun nykytilanne

Elinvoima- ja työllisyysjaoston päätöksen 21.11.2022 mukaisesti Lahden kaupunki on valmistellut kahden järjestäjän mallia yhteistyössä muiden Päijät-Hämeen kuntien kanssa. Vaikka mallissa Lahti toimisi itse järjestäjänä, seudullinen yhteistyö on ollut ja on jatkossakin välttämätöntä.

Syksystä 2022 Lahden kaupungilla on työskennellyt yksi määräaikainen projektipäällikkö valmisteluresurssina. Toisen alueen valmistelussa on myös yksi määräaikainen valmistelija maakuntaliiton AKKE-rahoituksella. Yhteistyö on ollut tiivistä. Valmistelutyön tueksi on organisoitu kaksi kertaa kuukaudessa kokoontuva Päijät-Hämeen kuntien työllisyysvastaavien kokous. Lisäksi ELY-keskus, KEHA-keskus ja esimerkiksi Lahden seudun kehitys LADEC ovat olleet valmistelukeskusteluissa mukana eri tavoin. Asiaa on myös käsitelty sisäisissä henkilöstöfoorumeissa välittömässä yhteistoiminnassa sekä kaupungin yhteistoimintaryhmä YTR:ssä.

Maakunnallinen työllisyysalue järjestämisvaihtoehtona, Lahti vastuukuntana

Maakunnallisen ratkaisun valmistelu käynnistyi huhtikuun 2023 lopussa olleen maakunnallisen puheenjohtajafoorumien jälkeen. Maakunnallisessa mallissa Lahti toimisi vastuukuntana koko maakunnan lakisääteisille TE-palveluille.

Valmistelun tueksi on hankittu selvityksiä Mikko Kesä Oy:ltä, PTC Services Oy:ltä sekä Vento & Pernu Työllisyys Oy:ltä. Selvitystyön pohjalta keskeiset reunaehdot maakunnallisen työllisyysalueen muodostamiselle ovat:

- *Hallinto ja johtaminen:* Työllisyysalueelle rakennetaan mahdollisimman yksinkertainen johtamis- ja hallintomalli. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi

palveluiden tuottamiseen liittyvä henkilöstö toimii saman työnjohdon alaisuudessa, palveluiden suunnittelua tehdään aluepohjaisesti ja maakunnallista poliittista ohjausta toteutetaan kuntien kesken erikseen sovittavalla mallilla, joka perustuu kuntien asukasmääriin. Kuntayhtymä ei ole Lahdelle vaihtoehto.

- *Palvelut:* Yksi maakunnallinen työllisyysalue tuottaa lähtökohtaisesti vain lakisääteiset TE-palvelut. Lisäksi kaikilla kunnilla on mahdollisuus tuottaa TE2024-valtionosuusrahoituksen ulkopuolisilla lisäresursseilla muita kuin työllisyysalueen vastuulla olevia lakisääteisiä työllistymistä ja kotouttamista edistäviä palveluita.
- *Talous:* Maakunnallisen työllisyysalueen valmistelun ja toiminnan järjestämisen kustannukset ovat koko maakunnan vastuulla.
 - Työllisyysalueen rahoitus perustuu lakisääteisten tehtävien järjestämiseen ja yhtä työllisyysaluetta edistettäessä on vähintään:
 - sovittava valmistelusta aiheutuvien kustannuksen korvaamisesta,
 - sovittava järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta,
 - sovittava palvelujen tuottamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta,
 - sovittava rakennemuutostilanteiden aiheuttamien kustannusten korvaamisesta,
 - sovittava tuki- ja kehittämisressista järjestämismvastuulliselle kunnalle sekä
 - sovittava muiden esiin tulevien kustannusten täysimääräisestä korvaamisesta.
 - Työttömyysturvan rahoitusvastuut (etusmenot l. ns. sakkomaksut) kuntakohtaisesti tulee kattaa jokaisessa kunnassa. Nämä

kustannukset eivät ole työllisyysalueen vastuulla.

- *Maakunnallinen yhteistyö työllisyyden ja elinvoima vahvistamiseksi:*
 - Työllisyysalueen kaikki kunnat sitoutuvat vahvasti maakunnalliseen yhteistyöhön myös muussa seudun työllisyyttä ja elinvoimaa tehtävässä työssä.

Yllä mainitut reunaehdot luovat raamit maakunnallisen yhden työllisyysalueen valmistelulle, jossa Lahti toimii järjestämisvastuullisena kuntana. Valmistelu on varhaisessa vaiheessa ja sovittavien kokonaisuuksien laajuus ja yksityiskohdat täsmentyvät, mikäli tätä mallia lähdetään nopealla aikataululla yhteisesti edistämään.

Osana kokonaisvalmistelua on hyvä huomioida, että valtioneuvosto voi päättää käyttää vahvistettuun lakiin (16 §) liittyvää ns. perälautapykälää kevään 2024 aikana. Toteutuessaan tämä saattaisi tarkoittaa sitä, että valtioneuvoston päätöksen perusteella Päijät-Hämeessä olisi vuonna 2025 vain yksi työllisyysalue, jonka vastuukuntana Lahti keskuskaupunkina todennäköisesti toimisi.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Työllisyyspalvelut: Hanna Rask, Taisto Tuominen, Päijät-Hämeen kuntien kirjaamot